

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 853
din 08.12.2021

Dosarul nr. 8A/2021

Autosesizare nr. 2408/26.03.2021

Reclamat: managing partner la Mușat și Asociații (M&A)

Obiect: hărțuire la locul de muncă

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul reclamatului

1. managing partner la Mușat și Asociații

II. Citarea părților

2. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

III. 3. Motive de fapt:

În data de 10.03.2021, managing partner la Mușat și Asociații a transmis un e-mail intern cu următorul conținut:

"Dragi colegi,

Sunt înștiințat că cca. 20 de avocați din firmă nu s-au programat pentru vaccinare COVID-19 și nici nu au în vedere o programare în viitorul apropiat (deși noi, avocații, avem prioritate la vaccinare).

Înțelegem să vă respectăm opțiunea, însă doresc să vă informez că începând cu 15 aprilie a.c. toți avocații care nu s-au vaccinat vor fi obligați ca la venirea în firmă să prezinte un test negativ PCR la fiecare trei zile. Inutil să adaug că aceste teste vor fi făcute pe cheltuiala fiecărui avocat în cauză.

Atrag atenția că această măsură va fi aplicabilă și personalului non-legal, începând cu 15 mai sau 1 iunie (în funcție de programările disponibile pentru vaccinare în etapa 3).

Cu urări de sănătate",

Sușinerile reclamațiilor

4. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr.7018/21.09.2021, reclamatul arată că, în opinia sa, obiectul analizei Colegiului Director trebuie să fie Corespondența Analizată în întregul ei, în forma în care a fost exprimată, iar nu o reinterpretație sau simplificare a mesajului în cauză, înțelegem să formulăm îndreptările ce urmează.

5. Testarea nu este impusă ca o obligație generală și abstractă în sarcina personalului M&A. Nu este un ordin. În acest sens, a se vedea sintagma "înțelegem să vă respectăm opțiunea...". Corespondența analizată precizează clar că testarea PCR este cerută într-un scop specific, respectiv ca o condiție de acces într-un spațiu închis, "în firmă".

6. Sediul M&A acomodează o comunitate de peste 100 de persoane, personal avocațial și non-avocațial. Locația este un spațiu închis, cu zone comune (căi de acces, lifturi, cantină, bibliotecă, săli de conferință, lobby etc.). Totodată, în anumite cazuri, mai multe persoane împart același birou. Totodată, aici au loc întâlniri cu clienții și negocieri la care participă avocați din alte case de avocatură. Chiar dacă M&A respectă toate măsurile sanitare recomandate de autorități, prezența unui virus contagios (e.g. COVID-19, TBC) în spațiul în cauză poate avea consecințe asupra unui număr foarte mare de persoane. M&A are nu doar o obligație legală dar și o datorie morală să prevină și să combată răspândirea virusurilor contagioase (e.g. COVID-19) astfel încât nimeni să nu aibă de suferit.

7. Implementarea unor măsuri de carantină sau închiderea chiar parțială sau totală a sediului M&A sunt de natură să perturbe grav înfăptuirea justiției în general și să afecteze grav interesele clienților reprezentați. Astfel de situații trebuie evitate și nu pot interveni decât cu caracter excepțional, iar nu ca obișnuință. Acesta este și motivul pentru care în epocă (decembrie 2020 - februarie 2021), avocații au fost incluși în categoriile cheie cu acces la vaccinare în Etapa a II-a, înaintea celorlalte categorii sociale, recunoscându-se importanța profesiei pentru înfăptuirea justiției și buna funcționare a societății

8. Sediul firmei este un spațiu proprietate privată, în care se desfășoară o activitate profesională specifică - avocatură iar nu un loc public. Astfel, regula este că accesul în "firmă" nu este liber și neîngrădit, ci din contră, limitat și restricționat. Prezența unei persoane în sediul "firmei" trebuie să fie justificată și conformă cu rațiunile și necesitățile activității aici desfășurate. Or, niciunei persoane suferind de un virus contagios (COVID-19, TBC etc.) nu i s-ar permite accesul în comunitate (chiar la locul de muncă) pe durata bolii, tocmai fiindcă prezența sa acolo ar fi nejustificată raportat la scopul urmărit și interesul public protejat, sănătatea celor din jur.

9. Cât privește "testarea din trei în trei zile:

(a) Limbajul trebuie interpretat în sensul prezentării unui test care nu este mai vechi de 72 de ore (3 zile) - de aici recurența din trei în trei zile;

(b) Testarea reprezintă o evaluare obiectivă, științifică și general acceptată în lume cu privire la prezența sau absența SARS-CoV-2, virus contagios.

10. Corespondența analizată promovează o metodă științifică de evaluare a absenței COVID, Testul PCR, test administrat de specialiști. Modalitatea reprezintă o oglindire a unor practici științifice aplicate atât în lume, dar și de către Guvernul României și Comitetul Național pentru Situații de Urgență, identificate drept credibile la momentul respectiv (martie 2021) și confirmate în timp (cel mai recent exemplu fiind Hotărârea Guvernului nr. 932/2021 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 10 septembrie 2021, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19)(Hotărârea nr. 932/2021).

11. La data Corespondenței analizate era în vigoare Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 ("Legea nr. 55/2020").

Art. 1 al acestei legi prevede: „Prezenta lege are ca obiect instituirea, pe durata stării de alertă declarate în condițiile legii, în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19, a unor măsuri temporare și, după caz, graduale, în scopul protejării drepturilor la viață, la

integritate fizică și la ocrotirea sănătății, inclusiv prin restrângerea exercițiului altor drepturi și libertăți fundamentale.

(2) Măsurile restrictive de drepturi prevăzute în prezenta lege, precum și, după caz, cele de renunțare sau de relaxare a acestora se dispun cu respectarea principiului egalității de tratament juridic pentru situații identice sau comparabile."

12. Din prevederile sus-citate rezultă că măsurile dispuse de autorități în temeiul acestor prevederi beneficiază de mai multe prezumții, astfel:

- (a) măsurile dispuse în temeiul acestei legi sunt necesare și adecvate pentru "protejarea drepturilor la viață, la integritate fizică și la ocrotirea sănătății" și
- (b) măsurile dispuse în temeiul acestei legi respectă "principiul egalității de tratament juridic pentru situații identice sau comparabile".

13. În aplicarea Legii nr. 55/2020, Guvernul României a emis recent Hotărârea nr. 932/2021 care prin Anexa (Măsuri pentru diminuarea impactului tipului de risc) reglementează explicit:

- (a) un tratament diferențiat al persoanelor, pe criteriul vaccinării (de exemplu, cu privire la posibilitatea de a participa la evenimente în spații închise sau deschise),
- (b) impune condiția testării pentru persoanele nevaccinate pentru a-și putea exercita anumite drepturi, inclusiv dreptul de acces în spații sau participare la evenimente, sau trecerea prin boală,
- (c) reglementează cerințe similare de validitate/actualitate pentru testarea PCR, respectiv testare cu cel mult 72 de ore înainte,
- (d) condiționează dreptul de acces al persoanelor nevaccinate în anumite împrejurări de îndeplinirea condiției de la (b) de mai sus.

14. Având în vedere că actele administrative normative (cum este și Hotărârea nr. 932/2021) se bucură de prezumția de legalitate și conformitate rezultă că măsurile de mai sus, care sunt oglindite și în Corespondența analizată:

- (a) respectă pe deplin prevederile art. 1 din Legea nr. 55/2020, inclusiv "principiul egalității de tratament juridic pentru situații identice sau comparabile";
- (b) promovează un criteriu legal, iar nu interzis, vaccinarea, și o metodologie de testare științifică și obiectivă (testarea sau certificate medicale) necesară și adecvată; iar
- (c) eventualele limitări de drepturi sunt conforme cu nevoile unei societăți democratice și servesc la protejarea drepturilor la viață, la integritate fizică și la ocrotirea sănătății comunității.

15. În opinia reclamatului, subiecții vaccinați și cei nevaccinați împotriva COVID-19 nu pot fi considerați ca fiind în situații similare sau analoge, în cazul prezenței virusului în organismul lor. În susținere, se invocă comunicatele oficiale emise de organisme de stat, locale și internaționale, precum Guvernul României sau organismele internaționale cu atribuții, care prezintă diferențele de răspuns la virusul SARS-CoV-2 specifice unui organism vaccinat.

16. Autorul Corespondenței Analizate se întemeiază cu bună - credință pe aceste informații oficiale, comunicate de către autorități, de vreme ce acestea sunt fundamentate pe opinii calificate, ale unor specialiști în domeniu și sunt comunicate publicului exact în scopul unei informări corecte cu privire la chestiunile în cauză.

17. Reclamatul invocă în argumentare **Hotărârea CNCD nr. 615/2020**, unde CNCD a ajuns la o concluzie similară într-o analiză privind tratamentul diferit al unor copii vaccinați și nevaccinați, reținând următoarele:

"Vaccinurile obligatorii au rolul de a proteja societatea dar și indivizii împotriva unor boli care pot fi prevenite prin vaccin. Uneori însă un mic procent de persoane vaccinate nu devin imuni în fața bolii. Dacă în societate toți sau aproape toți indivizii au fost vaccinați, șansa ca o persoană

vaccinată, dar care nu a devenit imună în fața bolii, să contacteze boala este practic zero. Dacă există multe persoane nevaccinate, cei vaccinați dar care nu au devenit imuni sunt expuși unui real pericol de îmbolnăvire. Societatea are obligația de a proteja persoanele responsabile care se vaccinează, nu doar pentru a evita propria îmbolnăvire, dar și pentru a opri propagarea bolilor. Variola, spre exemplu, a fost combătută prin vaccinarea obligatorie a unui număr foarte mare de persoane. Astfel, un copil nevaccinat reprezintă pericol într-un grup de copii vaccinați, printre care pot exista și copii care nu au dobândit imunitate în ciuda vaccinării. Societatea are obligația de a proteja sănătatea copiilor, chiar dacă prin această protecția se atinge dreptul de acces la servicii (și nu dreptul la educație).

18. Colegiul director a constatat că „un copil nevaccinat (pentru care nu există motive medicale ce se opun vaccinării) într-o comunitate de copii vaccinați, în care se pot afla și copii care nu au devenit imuni față de bolile pentru care au fost vaccinați, nu se află în situație comparabilă cu copiii vaccinați.”

În concluzie, această condiție pentru existența unei fapte de discriminare nu este îndeplinită de vreme ce subiecții vaccinați și cei nevaccinați nu sunt în situații comparabile sau analoge.

19. Criteriul ”vaccinării” este expres reglementat și implementat de către legiuitor, iar nu inventat sau artificial creat de către autorul Corespondenței analizate. Or, atât timp cât legislația în cauză este în vigoare și beneficiază de prezumția de legalitate (i) criteriul în cauză nu poate fi considerat interzis ori contrar OG nr. 137/2000 și (ii) nu se poate imputa autorului Comunicării analizate vreo faptă de discriminare doar fiindcă aplică un criteriu recunoscut de Statul Român ca fundamentat în implementarea unei strategii de prevenire și combatere a SARS-CoV-2.

20. Cât privește chestiunea atingerii unui drept, Corespondența analizată precizează explicit, că opțiunea vaccinării / nevaccinării este pe deplin respectată. Ca atare, nu se poate vorbi despre vreo atingere a dreptului la viață, precum și a dreptului la integritate fizică și psihică ale vreunei persoane, după cum se precizează în Autosesizarea CNCD.

21. Cât privește limitarea accesului în firmă condiționat de cerința testării, acest demers este conform cu măsurile dispuse de autorități, fiind ca atare justificat obiectiv de un scop legitim și realizat cu metode adecvate și necesare. Totodată, în cauză trebuie reținută și particularitatea că accesul se face într-un spațiu închis privat, în scopuri specific determinate - activitate avocațială.

Astfel, acest drept de acces în firmă:

(a) este un drept contractual acordat exclusiv în vederea desfășurării unei activități profesionale în mod corespunzător pentru M&A;

(b) ca orice drept, trebuie exercitat cu bună credință, în sensul pentru care a fost recunoscut, anume realizarea activității profesionale și nu în sensul în care o perturbă (cum ar fi cazul, dacă o persoană bolnavă de un virus contagios ar avea acces în spațiul respectiv) - corelativ drepturilor fundamentale ale celorlalți membrii ai comunității în cauză; și

(b) nu este un drept fundamental al omului, protejat de OG nr. 137/2000.

În concluzie, această condiție pentru existența unei fapte de discriminare nu este îndeplinită.

22. În ceea ce privește situația din alte state, se precizează următoarele:

(a) deși situația actuală din Danemarca nu mai impune necesitatea permisului corona, autoritățile daneze recunosc dreptul entităților private de a solicita prezentarea unui permis corona valabil pentru acces în sediile lor, chiar dacă măsura nu mai este obligatorie prin lege;

(b) în Italia, potrivit ultimelor dezvoltări legislative, permisul sanitar (certificazione verde) va fi obligatoriu, începând cu 15 octombrie 2021, pentru toți angajații publici și privați. În absența

unui astfel de permis sanitar, intrarea într-o fabrică, birou sau în orice alt loc de muncă nu va fi permisă iar angajații pot fi sancționați.

O măsură mai restrânsă are în lucru și Guvernul României, respectiv introducerea unui certificat COVID pentru angajații centrelor sociale, a cărei emitere presupune, pentru angajații nevaccinați, printre altele fie (i) adeverința emisă de medicul de familie prin care nu se recomandă vaccinarea persoanei care suferă de boli cronice sau alte afecțiuni, fie (ii) rezultatul negativ săptămânal pentru infecția cu virusul SARS-COV-2 în urma efectuării unui test RT-PCR ori test antigen rapid pentru infecția cu virusul SARS-CoV-2, pe cheltuiala proprie a angajatului.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

23. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

24. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

25. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

26. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

27. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, CEDO a arătat că în ciuda prevederilor legale grecești, unei persoane condamnate penal la o pedeapsă privativă de libertate cu executare (pentru refuzul înrolării în armată) nu i poate interzice să devină notar. Astfel CEDO a concluzionat că *„dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”*.

28. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

29. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând *„sau oricare alt criteriu”*, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte

caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

30. CEDO analizează și existența unei justificări obiective în cazurile de presupusă discriminare. Privind justificarea obiectivă CEDO a stabilit un set de principii relevante. Astfel, în conformitate cu prima interpretare de către CEDO a noțiunii de discriminare (**Cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” împotriva Belgiei**, 23 iulie 1968, §10), principiul egalității de tratament este încălcat dacă diferențierea nu are o justificare obiectivă și rezonabilă. Existența unei astfel de justificări trebuie evaluată în relația cu scopul și efectele măsurii analizate, ținând cont de principiile care în mod normal prevalează într-o societate democratică. O diferență de tratament în exercitarea drepturilor nu trebuie să urmărească doar un scop legitim, articolul 14 al **Convenției europene a drepturilor omului** (care definește discriminarea) este de asemenea violat dacă se poate stabili clar că nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat. CEDO arată totodată că statele contractante au o marjă de apreciere în a stabili dacă și în ce măsură diferențele în situații de altfel similare justifică un tratament diferit în drept. Marja de apreciere variază în funcție de împrejurări, obiectul și fondul cauzei. (**Rasmussen împotriva Danemarcei**, 28 noiembrie 1984, §40). Chiar dacă statele au o marjă de apreciere, justificarea trebuie evaluată în raport cu principiile care prevalează în mod normal într-o societate democratică (**Ünal Tekeli împotriva Turciei**, 16 noiembrie 2004, §50). Marja de apreciere este mai largă în domeniul măsurilor generale de strategii economice sau sociale, întrucât autoritățile naționale sunt cele care cunosc mai bine decât o instanță internațională care sunt interesele publice în domeniul economic și social (**Zeman împotriva Austriei**, 29 iunie 2006, §33). În mod similar marja de apreciere este mai mare în domeniile în care nu există o practică comună a statelor, cum ar fi cel medical care se schimbă rapid (**S.H. și alții împotriva Austriei**, §69). Chiar și în lipsa unei practici comune se poate stabili dacă există sau nu o tendință europeană (**I.B. împotriva Greciei**, 3 octombrie 2013, §82-83). **Convenția** „este un instrument viu” care „trebuie să se interpreteze în lumina condițiilor actuale” (**Tyrer împotriva Regatului Unit**, 25 aprilie 1978, §31). Astfel marja de apreciere se modifică cu timpul, CEDO trebuie să țină cont de schimbările din societate (**Glor împotriva Elveției**, 30 aprilie 2009, §75).

31. În conformitate cu legislația Uniunii Europene, consecvent și cu legislația din România, o discriminare directă nu poate fi justificată obiectiv (doar discriminarea indirectă), însă principiile enunțate pot fi utilizate la analiza comparabilității situației.

32. Privind restrângerea drepturilor, Colegiul director trebuie să aibă în vedere acele prevederi la care autosesizarea face referire, în speță articolul 22 alin. 1 din **Constituția României**, care prevede: „Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.”

33. Având în vedere modul în care reclamatul a înțeles autosesizarea, Colegiul director poate analiza totodată și o eventuală restrângere a drepturi stabilite prin **O.G. nr. 137/2000** la art. 14, care asigură dreptul de acces în locuri publice „Constituie contravenție, conform prezentei

ordonanțe, interzicerea accesului unei persoane sau al unui grup de persoane în locurile publice din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la oricare altă categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză”.

34. Sunt relevante soluționării cauzei și prevederile art. 175 din **Codul muncii**, care stabilesc:

„(1) Angajatorul are obligația să asigure securitatea și sănătatea salariaților în toate aspectele legate de muncă.

(2) Dacă un angajator apelează la persoane sau servicii exterioare, aceasta nu îl exonerează de răspundere în acest domeniu.

(3) Obligatiile salariaților în domeniul securității și sănătății în muncă nu pot aduce atingere responsabilității angajatorului.

(4) Măsurile privind securitatea și sănătatea în muncă nu pot să determine, în niciun caz, obligații financiare pentru salariați”.

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

35. Pandemia care a ajuns pe teritoriul României în primăvara anului 2020 a afectat grav economia, în special sectorul privat. În domeniile în care s-a putut, oamenii au fost trimiși în telemuncă, în alte domenii în șomaj tehnic. Elevii au rămas acasă iar părinții au beneficiat de concedii pentru a le putea supraveghea. În multe țări din lume, în anumite perioade (în special toamna și primăvara), mortalitatea s-a dublat față de anii precedenți. În aceste condiții, apariția unor vaccinuri s-a dovedit a fi salvatoare, chiar dacă nu decisivă privind numărul persoanelor îmbolnăvite, dar cu siguranță în ceea ce privește decesele. Statele vest-europene, pentru a evita să-și distrugă în continuare economia, au introdus măsuri prin care au motivat oamenii să se vaccineze, între altele prin obligarea unor categorii de persoane (personalul medical, polițiștii etc.) să se vaccineze, respectiv prin solicitarea dovezii vaccinării, a trecerii recente prin boală sau a testării recente la intrarea în locuri publice. Curțile constituționale sesizate au constatat că aceste măsuri nu încalcă prevederile constituțiilor din statele. În toate țările europene vaccinarea a fost gratuită, testarea însă nu. Autoritățile din România nu au luat măsuri serioase de prevenție, ceea ce a produs efecte nedorite pentru cetățeni, dar a introdus vaccinarea gratuită. În prima fază, pentru a evita suprasolicitarea sistemului medical, au fost definite categorii de angajați, care au beneficiat de prioritate la vaccinare. Între aceste categorii au fost și avocații. Ulterior, vaccinarea a fost accesibilă pentru toate persoanele doritoare, în prezent ajungându-se pentru mulți la a treia vaccinare (ceea ce nu s-a realizat în multe țări din vestul Europei, unde doar categoriile vulnerabile au putut beneficia de al treilea vaccin). Totuși, datorită neimpunerii vaccinării și a solicitării consecutive a dovezii vaccinării, România este între ultimele state din Europa privind procentul persoanelor imunizate prin vaccinare.

36. În momentul în care a devenit posibilă vaccinarea avocaților, în calitatea lor de persoane cu risc ridicat ca urmare a modului în care își desfășoară activitatea, partea reclamată, asociație de avocatură, a trimis următorul e-mail către angajați:

„Dragi colegi,

Sunt înștiințat că cca. 20 de avocați din firmă nu s-au programat pentru vaccinare COVID-19 și nici nu au în vedere o programare în viitorul apropiat (deși noi, avocații, avem prioritate la vaccinare).

Înțelegem să vă respectăm opțiunea, însă doresc să vă informez că începând cu 15 aprilie a.c. toți avocații care nu s-au vaccinat vor fi obligați ca la venirea în firmă să prezinte un test negativ

PCR la fiecare trei zile. Inutil să adaug că aceste teste vor fi făcute pe cheltuiala fiecărui avocat în cauză.

Atrag atenția că această măsură va fi aplicabilă și personalului non-legal, începând cu 15 mai sau 1 iunie (în funcție de programările disponibile pentru vaccinare în etapa 3).

Cu urări de sănătate”.

37. Analizând cauza din perspectiva dreptului specificat, și anume dreptul la viață, respectiv dreptul la integritate fizică și psihică, trebuie specificat faptul că vaccinarea împotriva COVID-19 nu afectează negativ, ci din contră, afectează pozitiv dreptul la viață, asigură o șansă mult mai mare de supraviețuire a celor care se îmbolnăvesc din cauza acestui virus. Dreptul la viață ar fi fost afectat tocmai dacă reclamatul ar fi interzis vaccinarea. Nici ideea că vaccinarea ar afecta integritatea fizică și psihică nu poate fi susținută. Eventual campania de dezinformare, de promovarea unor știri false împotriva vaccinării ar putea afecta integritatea psihică a oamenilor.

38. Totodată, reclamatul a oferit și o altă alternativă persoanelor care nu doresc să se vaccineze, și anume testul negativ PCR.

39. Nu poate fi ignorat faptul că autoritățile statului au considerat că avocații reprezintă un grup vulnerabil, iar reclamatul doar a luat cunoștință despre aceste considerente și a impus măsuri de protecție a tuturor angajaților. Chiar dacă unii au dreptul să nu se vaccineze, ei nu au dreptul de a îmbolnăvi alte persoane, există obligația de protejare a sănătății, care, pe de o parte, este o obligație a fiecărui individ într-o societate în care se înțelege că există și responsabilități, pe de altă parte, este obligația expresă a angajatorului, stabilit prin **Codul muncii**.

40. Dacă statul nu a asigurat pentru angajații săi teste PCR gratuite, autoritățile statului nu se pot aștepta ca firmele private să asigure în mod gratuit aceste teste.

41. În consecință, măsura impusă de reclamat nu este de natură să afecteze dreptul la viață, respectiv dreptul la integritate fizică și psihică, și nu reprezintă discriminare din perspectiva acestui drept. Măsuri similare au fost introduse într-o serie de state din vestul Europei, fără să se constate că astfel de măsuri ar reprezenta un pericol la viața sau integritatea persoanelor.

42. În următoarele cauza va fi analizată din perspectiva dreptului de acces la locuri publice.

43. Din punctul de vedere al dreptului de acces al avocaților care au relație contractuală cu societatea reclamată, sediul reclamatului este un loc public. Astfel sunt aplicabile prevederile art. 14 din **O.G. nr. 137/2000**.

44. Se pune însă întrebarea dacă persoanele nevaccinate, fără test negativ PCR, din punctul de vedere al accesului în sediul reclamatului, se află sau nu în situație analoagă cu persoanele vaccinate sau cele care au test negativ PCR în perioada unei pandemii. Privind această comparabilitate, se constată că marja de apreciere este extrem de largă în domeniul medical, care se schimbă rapid. Interpretarea trebuie să țină cont de condițiile actuale și de tendința europeană, cum arată CEDO prin soluțiile sale. Trebuie să se țină cont de schimbările din societate, marja de apreciere se modifică cu timpul. Tendința europeană este de a nu considera că situațiile ar fi analoage. Partea reclamată nu a făcut altceva decât să aplice măsuri care în momentul respectiv nu au fost introduse în multe locuri, anticipând astfel o prevenție eficientă. Modul de răspândire a pandemiei, respectiv modul în care a crescut și a scăzut mortalitatea în perioada pandemiei, înainte și după vaccinare, arată clar că impunerea unor măsuri cum sunt cele analizate au fost imperios necesare. CNCD nu este organ de specialitate în domeniul sănătății, astfel acceptă recomandările formulate de organismele internaționale și interne în domeniu, care converg în sensul necesității introducerii unor măsuri similare cu cele analizate.

45. Măsurile introduse de reclamat au urmărit un scop legitim, și anume protejarea sănătății tuturor angajaților. Chiar dacă într-un procent mai mic și cu efecte mai puțin grave, persoanele vaccinate se pot îmbolnăvi, astfel purtătorii de viruși reprezintă un pericol la sănătatea și viața lor, zădărniciind măsurile lor de prevenție. Totodată se constată că există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat, fiind oferită alternativa testului PCR.

46. În consecință faptele analizate nu reprezintă discriminare nici din perspectiva dreptului de acces în locuri publice.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu șase voturi pentru și două împotriva,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta reclamatului reprezintă o măsură justificată și proporțională, măsurile introduse de acesta urmărind un scop legitim, și anume protejarea sănătății tuturor angajaților.

2. Hotărârea se va comunica reclamatului:

a)., managing partner la Mușat și Asociații.

VII. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 08.12.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, HORIA GRAMA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MARIA MOȚA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, CLAUDIA SORINA POPA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 15.12.2021

Redactată și motivată: I.H. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

